

” اصول و مبانی طراحی فضای سبز در مراکز درمانی“

www.ketab.ir
مؤلف:

مهندس جواد صادقی

کارشناس ارشد کشاورزی و منابع طبیعی

انتشارات کتابداران

اصول و مبانی طراحی فضای سبز در مراکز درمانی

مؤلف: مهندس جواد صادقی

ناشر: انتشارات کتابداران - مشهد

طرح جلد، صفحه‌آرایی و چاپ: واحد گرافیک انتشارات کتابداران

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

شابک: ۷-۶۲-۷۶۹۱-۶۲۲-۹۷۸ قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر برای نویسنده محفوظ می‌باشد.

مهندس صادقی: ۰۹۱۵۱۰۱۴۲۱۵

ایمیل: Sadeghi09151014215@gmail.com

سرشناسه : صادقی، جواد، ۱۳۵۶- / عنوان و نام پدیدآور : اصول و مبانی

طراحی فضای سبز در مراکز درمانی / مولف جواد صادقی.

مشخصات نشر : مشهد: انتشارات کتابداران، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری : ۴۰۵ ص.: مصور (رنگی)، جدول.

شابک : 978-622-7694-62-7 : ۸۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیا / یادداشت کتابنامه: ص. ۳۹۷ - ۴۰۵.

موضوع : طراحی منظر با گیاهان / Planting design / طراحی منظر

/Landscape design / ساختمان‌های بیمارستان -- طراحی و ساخت

Hospital buildings-- Design and construction

پزشکی، مراکز -- طراحی و ساخت

Medical centers -- Design and construction

رده بندی کنگره: ۴۵ / SB۴۷۲ / رده بندی دیویی: ۷۱۲/۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۶۷۰۸۲ / اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۳	پیشگفتار.....
۲۵	مقدمه.....
۲۹	فصل اول شناخت مراکز درمانی.....
۳۱	مقدمه.....
۳۱	ضرورت توجه به مراکز درمانی.....
۳۲	مراکز درمانی.....
۳۲	انواع فضاهای درمانی.....
۳۲	۱. مراکز بهداشت روستایی یا خانه‌های بهداشت.....
۳۲	۲. مراکز بهداشت شهری.....
۳۳	۳. مطب پزشکان.....
۳۳	۴. درمانگاه یا کلینیک (Clinic).....
۳۳	۵. درمانگاه تخصصی.....
۳۳	۶. واحد پاراکلینیکی.....
۳۳	۷. مجتمع درمانگاهی، ساختمان پزشکان یا پلی کلینیک.....
۳۴	۸. بیمارستان.....
۳۴	انواع بیمارستان.....
۳۴	۱. بر اساس تعداد تخت.....
۳۴	۲. برحسب حمایت کنندگان مالی.....
۳۴	۳. بر اساس نوع فعالیت.....
۳۴	الف) بیمارستان عمومی.....
۳۴	ب) بیمارستان تخصصی.....
۳۵	ج) بیمارستان فوق تخصصی.....
۳۵	۴. از نظر عملکردی.....
۳۵	شاخص‌های مورد مطالعه قبل از ساخت بیمارستان.....

۳۶	طرح ریزی ساخت بیمارستان
۳۶	الف) انتخاب سایت مناسب ساخت بیمارستان
۳۷	ب) مشخصات کالبدی زمین
۳۸	ج) جهت
۳۹	بخش‌های مختلف بیمارستان
۳۹	الف) بخش‌های درمانی
۴۰	ب) بخش‌های غیر درمانی
۴۰	اشکال ساختمان بیمارستان
۴۰	الف) شکل افقی
۴۱	ب) شکل عمودی
۴۱	ج) شکل گره
۴۲	سیستم‌های بنای بیمارستان
۴۲	۱. توسعه افقی به حالت پراکنده و وسیع
۴۳	۲. سیستم توسعه عمودی و متمرکز
۴۴	۳. سیستم توسعه نیمه متراکم یا مخلوط
۴۴	الگوهای رایج شکل بنای بیمارستان
۴۹	فصل دوم فضای سبز و مزایای درمانی
۵۱	مقدمه
۵۱	تعریف فضای سبز شهری
۵۱	تقسیم‌بندی فضاهای سبز شهری
۵۳	عملکردهای فضای سبز
۵۳	۱. عملکرد زیست محیطی فضای سبز
۵۳	الف) کاهش آلودگی هوا
۵۵	ب) کاهش آلودگی صدا
۵۵	ت) تولید اکسیژن و جذب دی‌اکسید کربن
۵۶	ث) کنترل تشعشعات و بازتاب نور و ایجاد سایبان

۵۶.....	(ج) کنترل باد.....
۵۶.....	(چ) ذخیره انرژی.....
۵۷.....	(ح) تاج بری یا برگاب.....
۵۷.....	(خ) تثبیت خاک و جلوگیری از فرسایش.....
۵۷.....	(د) تاثیر گیاهان برای کنترل شرایط اقلیمی خرد.....
۵۸.....	(ذ) تنوع زیستی.....
۵۹.....	۲. عملکرد اجتماعی، اقتصادی فضای سبز.....
۶۰.....	۳. عملکرد زیبا شناختی فضای سبز.....
۶۰.....	(الف) پوشاندن نماهای یکنواخت.....
۶۰.....	(ب) تعدیل ارتفاع ساختمان‌ها.....
۶۱.....	(ج) پوشاندن مناظر دشت و عیوب معماری.....
۶۱.....	(د) تعدیل بافت حاشیه ساختمان.....
۶۱.....	(س) کنترل ترافیک.....
۶۲.....	انسان و محیط.....
۶۲.....	روان‌شناسی محیطی.....
۶۳.....	معماری فضاهای درمانی.....
۶۵.....	ضرورت توجه به معماری مراکز درمانی.....
۶۵.....	ضرورت توجه به شیوه‌های نوین معماری در مراکز درمانی.....
۶۷.....	عوامل موثر بر طراحی یک مرکز درمانی.....
۶۷.....	ضرورت توجه به فضای سبز مراکز درمانی.....
۶۸.....	مزایای استفاده از فضای سبز در مراکز درمانی.....
۶۹.....	ضرورت توجه به طراحی مناسب فضای سبز بیمارستان.....
۷۰.....	منظر شفابخش (Healing Landscape).....
۷۱.....	باغ‌های شفابخش.....
۷۲.....	باغبانی درمانی.....
۷۳.....	فصل سوم اصول طراحی فضای سبز در مراکز درمانی

۷۵	اصول کلی در طراحی فضای سبز با رویکرد درمانی
۷۶	۱. تحریک حواس پنجگانه
۷۶	الف) بینایی
۷۷	ب) بویایی
۷۷	ج) چشایی
۷۸	د) لامسه
۷۸	ه) شنوایی
۷۹	عناصر موجود در باغ‌های شفا بخش از نگاه ابوعلی سینا
۸۲	۲. لذت بصری و القای حس آرامش و راحتی
۸۳	۳. فراهم آوردن فرصت‌های افزایش تعامل اجتماعی و خلوت‌گزینی
۸۳	۴. سهولت نگهداری
۸۴	۵. سهولت دسترسی به طبیعت و تعامل با آن
۸۴	۶. توانبخشی به بیماران
۸۵	۷. خوانایی
۸۶	۸. خلق ویژگی‌های حواس پرتی‌های مثبت
۸۷	۹. ایجاد منظر بومی آشنا و حس نزدیکی
۸۸	۱۰. احساس امنیت
۸۸	۱۱. حس کنترل فرد بر محیط
۸۹	۱۲. انعطاف‌پذیری و تنوع فضاها
۸۹	۱۳. توجه به نیازها و محدودیت کاربران با جنسیت و سنین مختلف
۹۵	فصل چهارم اصول طراحی فضای سبز
۹۷	مقدمه
۹۷	طراحی فضای سبز
۹۹	ویژگی‌های بصری در طراحی
۹۹	۱. نقطه
۱۰۰	۲. خط

۳. شکل و فرم..... ۱۰۲
۴. بافت و زمینه..... ۱۰۶
۵. رنگ..... ۱۰۸
- اصول زیبا شناختی..... ۱۱۰
۱. وحدت..... ۱۱۰
۲. تقارن..... ۱۱۱
۳. مرکزیت..... ۱۱۱
۴. سلسله مراتب..... ۱۱۲
۵. کنتراست و هارمونی..... ۱۱۲
۶. ریتم..... ۱۱۳
۷. تناسب و مقیاس..... ۱۱۴
۸. سادگی..... ۱۱۶
۹. تنوع..... ۱۱۶
۱۰. تاکید..... ۱۱۷
۱۱. توالی..... ۱۱۷
۱۲. چیدمان..... ۱۱۸
- اصول طراحی باغ ایرانی..... ۱۱۹
- تقارن..... ۱۱۹
- مرکزیت..... ۱۲۰
- ریتم (تکرارموزون)..... ۱۲۰
- استقلال و تشخیص فضاها..... ۱۲۰
- تنوع در وحدت، وحدت در تنوع..... ۱۲۰
- طبیعت گرایی و بهره گیری از منظر..... ۱۲۱
- ویژگی‌های مشترک باغ‌های ایرانی..... ۱۲۱
- رنگ..... ۱۲۷
- شناخت رنگ‌ها..... ۱۲۷

- چرخه رنگ ۱۲۷
- رنگ‌های اصلی (Primary Colors) ۱۲۸
- رنگ‌های ثانویه (Secondary Colors) ۱۲۹
- رنگ‌های دسته سوم (Tertiary Colors) ۱۲۹
- رنگ‌های مکمل (Complementary) ۱۳۰
- رنگ‌های متشابه (Analogous) ۱۳۱
- سه گانه ۱۳۲
- مکمل‌های متساوی الساقین (Split-Complementary) ۱۳۳
- مستطیل (tetradic or Rectangle) ۱۳۴
- مربع (Square) ۱۳۵
- روان‌شناسی رنگ‌ها ۱۳۶
- رنگ‌های سرد ۱۳۷
- رنگ‌های خنثی ۱۳۸
- . رنگ قرمز ۱۳۸
- . رنگ زرد ۱۳۹
- . رنگ آبی ۱۴۰
- . رنگ سبز ۱۴۱
- . رنگ نارنجی ۱۴۱
- . رنگ بنفش ۱۴۲
- . رنگ ارغوانی ۱۴۳
- . رنگ صورتی ۱۴۳
- . رنگ مشکی ۱۴۳
- . رنگ خاکستری و رنگ‌های خنثی ۱۴۳
- . رنگ خاکستری ۱۴۴
- . رنگ سفید ۱۴۴
- . رنگ قهوه‌ای ۱۴۵

- ۱۴۵..... رنگ فیروزه‌ای .
- ۱۴۶..... رنگ طلایی .
- ۱۴۶..... رنگ نقره‌ای .
- ۱۴۶..... رنگ بژ .
- ۱۴۶..... تاثیر رنگ‌ها بر درمان
- ۱۴۹..... انتخاب رنگ‌ها در طراحی فضای سبز
- ۱۴۹..... گلها
- ۱۵۰..... میوه
- ۱۵۰..... برگ
- ۱۵۱..... شاخه و تنه
- ۱۵۱..... قرمز
- ۱۵۲..... صورتی
- ۱۵۲..... نارنجی
- ۱۵۳..... آبی
- ۱۵۳..... زرد
- ۱۵۴..... کرم و سفید
- ۱۵۴..... ابلق بودن (Variegation)
- ۱۵۴..... عوامل موثر بر ترکیب رنگ‌ها
- ۱۵۵..... ۱. بافت
- ۱۵۵..... ۲. نور
- ۱۵۵..... ۳. اشباع رنگ‌ها
- ۱۵۶..... ۴. ارزش رنگ
- ۱۵۶..... ۵. شدت رنگ
- ۱۵۶..... نکاتی دیگر
- ۱۶۰..... آب
- ۱۶۱..... نقش آب در معماری ایران

پیشگفتار

حمد و سپاس خداوند بخشنده و مهربان را که توفیق تالیف این کتاب را برای من فراهم نمود و مرا در این مسیر رهنمون شد تا قدمی هر چند کوچک، در زمینه طراحی فضای سبز محیط‌های درمانی تالیف کنم، امید است این مجموعه بتواند مرجع تاثیر گذار و راهنمای طراحان، دانشجویان و علاقه‌مندان به موضوع طراحی محوطه و فضای سبز قرار گیرد.

کتاب‌های فراوانی درباره طراحی فضاهای داخلی و خارجی مراکز درمانی بالاختصاص بیمارستان‌ها به رشته تحریر در آمده است که اغلب بر مباحث طراحی دکوراسیون و معماری ساختمان و اصول ساخت و اجرای فضاهای ساختمان تاکید داشته‌اند، لذا احساس نیاز به مجموعه‌ای مدون که در بردارنده اصول طراحی فضای سبز مراکز درمانی و سایر موضوعات مرتبط، با توجه به شرایط خاص این مجموعه‌ها باشد، من را بر آن داشت تا اقدام به ارائه مجموعه حاضر نمایم.

با توجه به اهمیت فضاهای درمانی در سلامت جامعه و اثرات مثبت فضای سبز در بهبود سلامت بیماران و کاربران و به منظور دستیابی به ویژگی‌های کیفی در طراحی فضای سبز مراکز درمانی، در کتاب حاضر سعی شده است، ضمن بیان مزایا و اثرات مثبت فضای سبز در مراکز درمانی و لزوم طراحی برای دستیابی به حداکثر تاثیر کلیه، به بیان اصول طراحی فضای سبز مراکز درمانی پرداخته، و در ادامه اصول طراحی فضای سبز و عوامل تاثیر گذار بیان شده است. در این مجموعه سعی شده است مطالب کاربردی و به صورت پیوسته و منسجم و در قالب یک روند بیان شود.

در پایان از خوانندگان عزیز درخواست دارم پیشنهادات خود را به اینجانب یادآوری کرده تا در چاپ‌های بعدی بتوانیم مطالب کامل‌تری تقدیم شما خوانندگان محترم نماییم، در پایان می‌خواهم از کلیه عزیزانی که من را در تالیف این کتاب یاری نمودند کمال تشکر را داشته باشم.

ما باید نحوه تفکر در مورد محیط مراکز درمانی را تغییر دهیم و به آن به عنوان بخشی از فرایند درمان بنگریم این مجموعه تلاشی است جهت تغییر این تفکر و ایجاد این باور.

مولف: مهندس جواد صادقی